

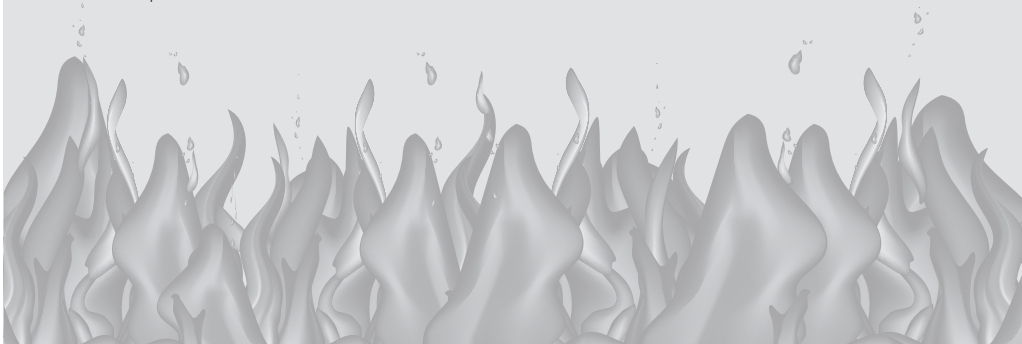
Lenláng*

lánglángláng

Szerencsés legyen nekünk ez az este!
Mese, ha nem lett volna, az életben hazugság sem lett volna! Azért találták ki a hazugságot, hogy mesét is mondhassanak egymásnak. Mert ha mese nem lenne, nem lenne se pletyka, se hír, amit elbeszélhetnénk. Adom hát nektek hírként és meseként: távol innen, oly vidéken, ahol örökös kánikula az úr, sok ezer évvel ezelőtt lakott egy fiatal király. Ez fejébe vette, hogy a világ legszebb asszonyát fogja feleségül venni. Megparancsolta tanácsnokainak, udvaroncainak s minden inasainak és cselédeinek, hogy hozzák elébe azt az asszonyt. De minthogy azok nem tudták teljesíteni parancsát, maga kelt útra, hogy megkeresse.

Kilenc hónapig tartó, kimerítő vándorlás után elért a Héthavasokba, ahol olyan téli vihar kerekedett, hogy be kellett húzódnia egy barlangba. Hát ahogy ott nézelődik, s szeme megszokta a sötétet, látja ám, hogy az üreg legmélyén valami fény pislákol. Elindult hát, hogy felkeresse a fény forrását. Már egészen a havasok gyomrában járt, amikor annyira melegedni kezdett az idő, hogy neki kellett vetkeznie. De már úgy izzadt, s csakhamar annyira perzselő lett körülötte a levegő, hogy kis híján visszafordult. De milyen jó, hogy nem tette! Már pár lépés után egy nagy csarnok tárult a szeme elé, olyan óriási, hogy nem látzott a mennyezete, csak egy hatalmas, lángoktól világló sziklavár állott előtte. A Tűz-király palotája volt az! Egyszeriben kinyílt akkor az építmény kapuja, s a fiatal király körül megszűnt a forróság. Megértette, hogy szívesen látott vendég lesz a háznál, ezért bátran belépett, s meg sem állt a trónteremig, ahol ott várt rá a Tűz-király és az ő gyönyörű leánya, ki maga is lángok között lakott. Akkor az ifjú király szíve forrón dobogni kezdett, mert tudta már, hogy megtalálta jövendőbelijét.

* A mese 19. századi Kárpát-medencei – azon belül főként erdélyi sátorosoktól gyűjtött – cigány/roma néphiedelmeken és eredetmítoszokon alapul.

Elő is adta a Tűz-királynak, ki ő, miféle földek s emberek uralkodója, majd hamar rátért mondandója lényegére, miszerint feleségül kéri a leányát. Örült a Tűz-király, hogy lányának férje lesz, mert nem akadt kérő még, kit el ne riasztott volna a lángoló otthon, amiben éltek. De azért, mielőtt hozzáadta volna, jóakarólag figyelmeztetni akarta a király-leányt, ezért így szólt hozzá:

– Békében és meglegedésben fogtok élni, de a leányom valamikor nagy szerencsétlenséget fog hozni az országodra.

De nem hallgatott erre az ifjú király, mert annyira el volt már telve szerelemmel. Hazavitte tehát magához a Tűz-király leányát, és ott megülték a menyegzőt.

Tizenkét évig éltek szerencsésen, meglegedésben, és semmi baj nem történt: sőt minden esztendőben egy fiúgyermekük született, akik közül egyik szebb volt, mint a másik.

Hanem egy csikorgó téli napon egy szegény fiatalasszony kért bebocsátást a palotaházba, hogy kérne egy kis parazsat, ha adnának neki, merthogy a gyerekeivel a lukas házikóban majd halálra fagnak. De a király elhajtotta az asszonyt, s nem adott neki még egy borsónyi üszköt se.

És lássatok csodát, a királyné teste még azon az estén hevülni kezdett, és olyan hőt árasztott magából, hogy mindenki kimelegedett körülé, de annyira, hogy kiszáradva el is húzódtak tőle. Így szólt akkor nagy szomorúan férjéhez:

– Apám azt parancsolja most, hogy hagyjalak el, s térjek vissza hozzá a hegy alá, amiért nem adtál tüzet a szegény asszonnak, mert nem tiszteled a jó tüzeket. De én titeket úgy megszerettelek, hogy nem akarok menni. Ám úgy látom, nem menekülhetek apám elől, ha üz engem titóletek – és abban a pillanatban tüzes cseppeket kezdett könnyezni, s a nagy sírásban lángokat köpni úgy, hogy amihez csak közeledett, minden tüzet fogott és égett, míg el nem oltották. Előbb csak a királyi szobák gyulladtak ki, de hiába oltotta a palota népe, hamarosan lángokban állt az egész vár. A királyné tébolyultan futott volna a szörnyűség elől, de csak a tüzet vitte tovább mindenhová. A király és fiai, kik őt nagyon szerették, futottak utána, mert mellette kívántak maradni. A felperzselt házakból, lángoló vidékről azonban az emberek folyókba, tavakba menekültek. S mikor már tűzben állt az egész birodalom, s a királyné jajgatásának lángja az égig ért, hitvese és gyerekei nem követhették őt, kénytelenek voltak ők is elmenekülni, nehogy pecsenyévé süljenek.

De mivel ők távoztak legutoljára, bőrük a tüztől megbarnult, és ez átszármazott utódaikra is – miránk, cigányokra. Ez idő óta vagyunk mi is barnábbak, mint a többi emberek, akik nem a Tűz-király leányának véréből születtek!

De megadta a drága isten, hogy tovább mondjam nektek a mesét!

Mert a nagyanyám nagyanyja, mikor olyan öregasszony volt, mint én most, a Kukuja törzs többi tagjával egyszer, derűs őszi időben a nagy hegység szélén sátorozott, hogy majd ott rendezkednek be télre. Az őszi szép napjait táncsal és énekléssel töltötték és vígságban éltek. Hanem egy este, amint ismét énekeltek és táncoltak a tűz fényében, hirtelen nagy jégeső és hózivatar lepte meg őket, s nagy ámulásukra egyszer csak a sátrak előtt termett egy csodálatos szépségű fiatal asszony. Bőre hófehér volt, haja úgy fénylett, mint az arany a napfényben, és szeme olyan kék volt, mint a tavaszi ég. Az emberek néma megdöbbenéssel tekintettek a gyönyörű asszonyra, aki alig hallható, rebegő hangon így szólt:

– Én vagyok a Köd-király felesége, a hó királynője. Lakásom messze innen, az örökös hó országában van.

Mert tudni kell hozzá – szavamat ne feledjem –, hogy a Tűz-király hűséges testvére volt a Köd-királynak, ki időnként szintúgy a havasokban tanyázott, s ennek felesége a zord csúcs tetejéről nézte, mint borulnak lángba a Héthavasok völgyei. Meg is kérdezte férjét, mi történt fivére forró országában, de a Köd-király csak annyit tudott mondani, amennyit a Tűz-

királytól hallott: a lánya szerelmet tanult az ember-királytól. Nagyon kíváncsi lett a hó királynője – miféle dolog lehet a szerelem, ha ily nagy tüzeket fakaszt?

No, édes véreim, a hó királynője végignézett a sátrak előtt dermedten bámuló embereken, majd így folytatta:

– Azt hallottam, hogy az emberek itt e földön bírnak a szerelemmel, mely boldoggá és boldogtalanná is tehet. Én nem tudom, mi a boldogság, nem tudom, mi a fájdalom – nem tudom, mi a szerelem. Jég és fagy hatja át a lényem, és a szívem egészen meg van dermedve. De én is szeretném érezni a szerelem tüzeit. Ki akar engem közületek szerelemre tanítani?

Ekkor a csodaszép, ragyogó asszony elé lépett a törzs legszebb ifja, és így szólt:

– Én akarlak téged szeretni, és te is szeretni fogsz engem! – és megölelte a szép idegent, de csakhamar eleresztette, mert hideg volt, mint a hó. De újra közelebb húzódott, és megcsókolta a száját, és az olyan hideg volt, mint a jég. Ám a szép ifjú állhatatos volt, nem rettent vissza, hanem a sátrába vezette őt. Másnap a törzs tagjai megeskették a szépséges asszonnyal.

A lakodalmi ünnepély után visszavonultak a sátrukba, és csak másnap kerültek elő megint. És ekkor a szép asszony egészen meg volt változva. Ábrázata már nem volt olyan fehér, mint a hó, hanem pirosság futotta el; haja nem ragyogott már, mint az arany, hanem olyan szőke volt, mint a len. Mégis gyönyörű szép asszony volt, sőt még szebbé vált, mert érezte már a szerelmet.

Elmúlt egy év, s az asszony egy fiút szült, aki egészen olyan volt, mint az anyja. Idővel mindjobban gyarapodott az asszony szerelme, olyannyira, hogy egy pillanatra se távozott férje mellől. Hús esztendő telt el aztán örömben és boldogságban, s a szép asszony hús gyermeket szült, kik mind anyjukra ütöttek.

Egy napon aztán a Tűz-király leánya, ahogyan a derűsen élő házaspárt szemlélte a hegyről, irigykedni kezdett a boldogságukra, amiért a hó királynője hosszabban él együtt megelégedésben férjével, mint ő élhetett annak előtte. Ezért aztán szólította egyik, Tűz-királytól való fivérét, a villámot, hogy pusztítsa el a hó királynőjének hitvesét. Ez nem késlekedett sokat, és a legközelebbi vihar idején a sátrukba csapott, amitől az hamuvá égett. A hó királynője távol volt éppen gyermekeivel, de a férj otthon pihent a sátorban, ezért azonnal meghalt.

Az emberek a hamvait nagy sírás-jajgatás közepette eltemették.

Sok férfi szerette volna most elvenni az özvegyet, ki még mindig olyan szép volt, mint házassága első évében, de ő kerülte a férfiakat, s egy este, mikor mindnyájan a sátrak előtt üldögéltek, így szólt könnyek közt az emberekhez:

– Férjem, a Köd-király azt követeli, hogy térjek vissza hozzá. Mikor hozzátok jöttem, meg kellett ígérnem neki, hogy hazamegyek, ha meghalt a férfiú, akit szerettem. Visszatérek, hogy uramat is megtanítsam a Tűz-király lányától való szerelemre; ti pedig ápoljátok és oltalmaztátok gyermekeimet és szeressétek őket, ahogyan én is szerettelek titeket!

S ekkor sűrű köd szállott följe, majd leereszkedett a gyönyörű asszonyra és megemelte őt; az emberek még jó ideig látták, hogyan lebegett a ködben, sírva, s messze a hegység fölött hogyan tűnik el a távolban.

Szépséges gyermekei idővel megházasodtak, s ezekből a házasságokból származnak a szőke cigányok.

Becsületes emberektől hallottam, becsületesebbeknek elmondtam.

Legyetek szerencsések, testvérek!

Kele Fodor Ákos Gérecz Attila-díjas költő, intermedialis író, drámaíró, a Tea Kiadó főszerkesztője, az Erdélyi Vándorszínház színdarabjainak szerzője. Könyvei: *Textolátria* (versek, 2010), *Echoldlia* (multimédia, 2016), *A szív vége – cigány újmesék* (2018).